

περιέχοντος τὰπολωλότα βιβλία τῶν Ἱστοριῶν τοῦ Τακίτου κατέληξεν εἰς τὸ νὰ εὔρη . . . τὰ ξύλινα ἐξώφυλλα αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐκεῖνος μὲν πλὴν τῶν ἐξωφύλλων τοῦ σταχωτοῦ συνήντησεν ἐν ᾧ ἐζήτει τὸ χειρόγραφον τὴν ὠραίαν μεθ' ἧς ἐμελλε νὰ συνδεθῆ διὰ τῶν δεσμῶν τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ γάμου, ἡμεῖς δ' ἀντὶ τούτου εὔρομεν . . . μόνον τὸν *θελον ζήλον* τοῦ καταστροφῆος καὶ τὸ ἐξῆς μικρὸν ἀπόσπασμα δι' οὗ ἐπερατοῦτο τὸ χρονικόν, διασωθῆν χάριν τοῦ αὐτοῦ θείου ζήλου, ἵνα μὴ ἀφανιζομένου καὶ αὐτοῦ συναφανισθῆ κανεῖς ἀσκητικὸς λόγος Ἰωσήφ τοῦ Βρυεννίου. Τὸ ἐσώσαμεν ὡς διδακτικὸν ἐπισφράγισμα τῆς ἀνω ἐκτεθείσης μικρᾶς ἱστορίας· «[ἀρχιστρα]τήγου, »τὸν ἐξοχώτατον Δομένικον Μοτζενίγον, ἄνδρα »ἐμπειρότατον τοῦ πολέμου, ἐλπίζοντας ἀπὸ τὴν »μεγάλῃν του θαυμαστὴν φρόνησιν ὅτι θέλει κά- »μει πολλὰ καὶ μεγάλα ἀνδραγαθήματα εἰς τι- »μὴν τῆς πατρίδος του καὶ παντελῆ ἀφανισμὸν »τῶν ἀπίστων Ἀγαρηνῶν, καὶ διατὶ εὐρίσκειται »εἰς αὐτὸν μία θαυμασιωτάτη ἐμπειρία εἰς τὰ τοῦ »πολέμου καὶ διατὶ θέλει πολεμήσει κρατῶντας »τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας ἕνας τοσοῦτον εὐτυ- »χέστατος πρίγγιψ, ὁ Μουρζίνης».

ΣΤΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΟΙ ΑΝΤΙΠΟΔΕΣ

[Εἰκῶν].

I

Ἡ Κλυταιμνήστρα ἐθεωρεῖτο κοινῶς ὡς κόρη, κατὰ 17 μόλις Μαῖους δρέψασα *ναρκίσσους* ἐκ τοῦ προγονικοῦ τῆς *περιβαλλίου* κειμένου ἐν Ἀμπελοκήποις.

Ἡ Τρισεύγενη, ἥτις συνήθως προσηγορεύετο Κυρα-Κώσταινα, ἐφάνετο ὡς γραῦς, κατὰ 71 σχεδὸν Φεβρουαρίου συλλέξασα βρούθας ἐν συνδυασμῷ μετὰ *καυκαληθρῶν* καὶ *ραδικίων* ἐκ τῶν διαφόρων ἀγρῶν, οὓς ὁ μακαρίτης σύζυγός τῆς Κυρ-Κώστας, ἀποθανὼν ἐν καιρῷ τῆς χολέρας, κατέλιπεν εἰς τὴν ἀπορφανισθεῖσαν οἰκογένειάν του, ἥτις συνέκειτο ἐκ τῆς γνωστῆς ἤδη ξυνωρίδος δηλ. τῆς Κυρα-Τρισεύγενης καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας μονογενοῦς θυγατρὸς τῶν.

Ἐν τούτοις ἂν ἠρωτῶντο τὰ ἀνύπαρκα ληξιαρχικὰ βιβλία, θὰ ἀπεκρίνοντο, ὅτι ἡ μὲν Τρισεύγενη Κώστα Μπατζακιώτη τὸ γένος Μπούρδη ἦτο μόλις 55 ἐτῶν, ἡ δὲ δεσποινὶς Κλυταιμνήστρα Βαζαγιώτου 29, ἦτοι παρὰ ἐν τριάκοντα . .

Ἡ ὀπτικὴ αὐτῆ ἀπάτη προήρχετο ἐκ τοῦ ὅτι, ἡ μὲν μήτηρ μὴ οὕσα ποσῶς εὐχαριστημένη ἐκ τῆς ἐν χρείᾳ ζωῆς τῆς δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἀνεστέναζεν ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τοῦ μακαρίτου, ἐκάθητο δὲ εἰς γωνίαν τινὰ κεκυφῆ καὶ ἔχουσα τὴν βίνα οἰοεὶ προσηλωμένην ἐπὶ εὐρυτάτου *τσουραπίου*, ὅπερ διαρκῶς ἐπλεκε· τότε δὲ μόνον διέκοπτε τὸ καλλιτέχνημά τῆς δσάκις θρηνώδης φωνῆ ἐκ τοῦ μαγειρίου ἀφικνουμένη ἐδήλου, ὅτι τὸ μαγειρεύ-

μενον κρέας ἐζήτει ὕδωρ, ὅπως μὴ γίνῃ παρανάλωμα τοῦ πυρός.

Ἡ θυγάτηρ ὅμως πρὸ τοῦ καθρέπτου διημερεύουσα σχεδὸν, ἐφῆρμοζε τοὺς νεωτέρους θριάμβους τῆς κομμωτικῆς τέχνης ἥτις κατώρθωσε νὰ ἐξευτελίσῃ τὸν πανδαμάτορα χρόνον καλύπτουσα τὰς ρυτίδας· ὅταν δὲ νῦχαριστεῖτο ἐντελῶς ἐκ τοῦ ἔαυτοῦ τῆς ἔρριπτεν ἐπὶ τοῦ κατόπτρου τὸ ὕστατον βλέμμα συνοδευόμενον ὑπὸ παρατεταμένου μειδιάματος, καὶ καθημένη νωχελῶς ἐπὶ μαλθακῆς ἔδρας ἀνελάμβανε τὸ roman . . .

II

Πρὸ δεκαετίας ἡ Κλυταιμνήστρα εἶχεν ἀποπερατώσει λίαν εὐδοκίμως τὰς σπουδὰς τῆς, ὀλίγους δὲ μῆνας μετὰ τὴν ὀριστικὴν ἐν τῇ πατρικῇ τῆς οἰκίᾳ ἐγκαθίδρυσιν ἤρχισε νὰ ὑπεισέρχηται εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τοῦ οἴκου, τοσοῦτῳ δὲ τεχνῆντως ἀφῆρε· ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς μητρὸς τῆς τὰς ἀοράτους ἡνίας, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου τὰ πάντα ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς· καὶ ἐνόησε μὲν ἡ μήτηρ τὴν βυσσοδομουμένην μεταπολίτευσιν, ἀργὰ ὅμως καὶ εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ἐξουσία εὐρίσκετο πρὸ πολλοῦ ἀκλόνητος εἰς τὰς ἀβρὰς γείρας τῆς θυγατρὸς τῆς, προβαινούσης πλέον εἰς ριζικὰς μεταρρυθμίσεις· τότε δὲ μὴ ἔχουσα τί ἄλλο νὰ πράξῃ ἡ Κυρα-Κώσταινα, ἐγένετο ἀγογγύστως τὸν ἄρτον τῆς δουλείας καὶ περιορίζετο μόνον εἰς τὸ νὰ συνοδεύῃ ἕκαστον τοῦ κατακτητοῦ νεωτερισμῶν διὰ βελήθους ἀναστεναγμοῦ, ὃν πολλάκις ἀπέπνιγεν ἐν τῇ γενέσει του τὸ αὐστηρὸν τῆς Κλυταιμνήστρας βλέμμα . . . Sic transit κτλ. ἡ Σύγκλητος ἐπεσκιάσθη ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατορίας. Ὁρεῖλομεν ὅμως νὰ δημολογήσωμεν χάριν ἱστορικῆς ἀκριβείας, ὅτι τὰ πρῶτα βήματά τῆς δὲν ἔσπεψεν ἐπιτυχία· διότι, θελήσασα νὰ ἐξαγάγῃ τὸ φέσιον ἐκ τῆς μητρικῆς κορυφῆς καὶ νὰ τὸ ἀντικαταστήσῃ δι' εὐρωπαϊκοῦ πύλου, ἀπῆντησε ζωηρὰν ἀντίστασιν, διακηρυξάσης τῆς Κυρα-Κώσταινας, ὅτι τὸ φέσιον θὰ τὸ ἀποθήσῃ ἐν τῷ τάφῳ μετὰ τῆς κεφαλῆς τῆς, τὴν ἠπέλιπσε δὲ καὶ δι' ἀπεργίας ἰδίως εἰς τὸ περὶ μαγειρικῆς κεφάλαιον, ὅπερ ἀπῆλπισε τὴν Κλυταιμνήστραν, καὶ τὴν ἠνάγκασε νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀξιώσεώς τῆς καὶ νὰ ὑποχωρήσῃ, ἐπειδὴ ἦτο πολὺ *συρασιάρα*, καὶ δὲν ἐνόει νὰ φάγῃ ἐξ ἄλλης χειρὸς εἰμὴ μόνον ἐκ τῆς μητρικῆς.

Ἐν τούτοις ἡ πρώτη αὕτη ἀποτυχία δὲν ἀπεθάρρυνε τὸν ἀτρόμητον νεωτεριστὴν μας, ὅστις ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος τῶν Γράκχων διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν δὲν εἶχον χρήματα, ἐνῷ ἡ ἡρώϊς ἡμῶν εἶχεν εἰς τὰς χεῖράς τῆς ἱκανὰς ντοῦπιας εὐρεθείσας ἐντὸς λαγῆνου κεκρυμμένης ἐν τῇ κόπρῳ τοῦ σταύλου. . . Ὡ σταύλε, σταύλε! σὺ, ἐν τῷ ὀπιῳ ἄλλοτε ἀντήχει ἡ μελωδικὴ τοῦ ὄνου φωνῆ, τοῦ χαριστάτου, λέγω, Κουτσάφτη, ὀρεῖλοντος τὴν ἐπανυμίαν του εἰς

ἡ δὲ μήτηρ τῆς εὖρε τὴν ἡσυχίαν τῆς ἐπαναλαβούσας τὰς διακοπείσας γειτονικὰς σχέσεις, καὶ σκέπτεται οὕτω νὰ περάνῃ τὸν βίον τῆς . . . τότε σχεδιάζω κωμωδίαν· ἂν σὰς εἶπω ὅτι ἡ μὲν γραῦς μὴ ἀνθέξασα εἰς τὴν τοιαύτην ζωὴν ἀπέθανεν, ἡ δὲ Κλυταίμνηστρα μετὰ τὴν ἐντελῆ πάροδον τῆς νεότητος ἐκλείσθη εἰς μοναστήριον . . . τότε σχεδιάζω τραγωδίαν . . . ἐνθ' ἐγὼ μόνον εἰκόνα ἀνήγγειλα ὅτι θὰ γράψω.

Α. Γρ. Κ.

Ἐκ μικροῦ βιβλιαρίου, φέροντος τὸν τίτλον «Ῥητὰ τοῦ γέροντος Κολοκοτρώνη» καὶ λίαν δυσσευρέτου καταστάσεως σήμερον, ἀποσπῶμεν τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτα. Σ. τ. Δ.

Ἀνέκδοτα

ΤΟΥ ΓΕΡΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Εἰς τὴν Τριπολιτσᾶ εἶχον γράψει σάτυραν ἐναντίον τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τὴν ἐτοιχοκόλλησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ἦτο Κυριακὴ καὶ ἐσυνάχθη κόσμος καὶ ἐδιάβαζεν. Ὁ Γέρο Κολοκοτρώνης ἐπήγαιεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ λειτουργηθῆ, καὶ ὅταν εἶδε τὸν κόσμον συμμαζωμένον, ἔστειλε τὸν γραμματικὸν του νὰ ἰδῆ τί τρέχει. Ὁ γραμματικὸς ἐπέστρεψε καὶ ἐμουδιαζε νὰ τοῦ εἰπῆ. Ἐμαθε τέλος πάντων τί εἶναι. Τότε ἐπῆγε, τὴν ἐξεκόλλησε καὶ τὴν ἐπῆρε στὸ χέρι καὶ ὅταν ἀπόλυσε ἡ ἐκκλησία, τὴν ἔδωκε τοῦ παπᾶ καὶ τὸν ὑποχρέωσε νὰ τὴν διαβάσῃ μεγαλοφώνως εἰς τὸν λαόν. Ἐπειτα, εἶπε, κρίνετε ἂν μὲ βρίζουν δίκαια· καὶ τινὲς λέγουν, ἐπρόσθεσε, «ὁ κάλλιπος πκρᾶς μένει στὸ νοικοκύρη του».

*

Ὅσαις φοραῖς καὶ ἂν ἐγράφη εἰς ξένην στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, δὲν ἐκρέμασε ποτὲ φούντα εἰς τὸ σπαθὶ του, ἐξηγῶν κατὰ γράμμα τοὺς στίχους τοῦ πολεμιστηρίου ἄσματος τοῦ Ῥήγα :

Κάλλιο γιὰ τὴν πατρίδα κανένας νὰ χαθῆ,
ἢ νὰ κρεμάσῃ φούντα γιὰ ξένον στὸ σπαθί.

*

Προγνώστης τοῦ θανάτου του καὶ χριστιανικῆ ψυχῆ ἐσυγχωριώτανε μὲ ὅσους εἶχε πειραχθῆ ἢ ἐχθρευθῆ εἰς τὴν ζωὴν του· ὅθεν καὶ ἐταξίδευσεν ἐπίτηδες εἰς τὴν Ἰδραν τὸ ἔτος 1839, διὰ νὰ ἀνταμώσῃ τὸν γέροντα, ὡς αὐτὸν. Ἀζάρον Κουντουριώτην· οὕτως ἐπράξε καὶ μὲ ἄλλους ἐχθρούς του.

*

Εἰς τὸ 1821 Ἰουλίου 20 συνέτρωγαν ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης καὶ ὁ Κολοκοτρώνης εἰς τοὺς ἴσκιους τῶν δένδρων τοῦ Ἄστρου τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὅπου ὁ Ὑψηλάντης εἶχε φθάσει. Γίγα ψιτῆ στραμμένη εἰς φύλλα, ἀσπὶ μὲ βρεσινόκρασο, μισὸ φλασκὶ διὰ ποτῆρι καὶ μαῦρο ψωμί ἦτον ἡ ἐτοιμασία τοῦ γεύματος. Ὅταν ἐκάθισαν, κόβοντας ὁ Κολοκοτρώνης τὸ ψιτὸ μὲ τὰ χερίά του, εἶπεν εἰς τὸν Ὑψηλάντην· «Αὐτὰ εἶναι τὰ χρυσᾶ πηρούνια καὶ τὰ χρυσᾶ μαχαίρια τῆς Ἑλλάδος, καὶ

αὐτὸ τὸ βρεσινόκρασο τὰ πολύτιμα κρασιά της». Ἄρσεν εἰς τὸν φιλόπατριν Ὑψηλάντην τὸ γεῦμα τοῦ Κολοκοτρώνη, ἐπειδὴ ἐνόησε τὸ πνεῦμά του. Ἦθελε νὰ τὸν προλάβῃ ὁ Κολοκοτρώνης μὲ μάθημα, αὐτὸν ἀναθρεμμένον μὲ ὄλην τὴν πολυτέλειαν τῆς εὐζωΐας, καὶ νὰ τοῦ εἰκονίσῃ τὰς δεινοπαθείας τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος.

*

Εἶπε μίαν φορὰν εἰς τὸν Κυβερνήτην.—Μοῦ ἔχασες τὴν Ἑλλάδα. — Γιατί; τοῦ ἀπεκρίθη ἐκείνος.—Γιατὶ ἔπρεπε νὰ τὸ κάμης πέντε φράγκικο καὶ 15 τὰ ἀφήσης Τούρκικο, μετὰ 20 χρόνους νὰ τὸ κάμης 10 φράγκικο καὶ νὰ τὸ ἀφήσης 10 Τούρκικο, καὶ πάλιν μετὰ 20 νὰ τὸ κάμης 15 φράγκικο καὶ νὰ τὸ ἀφήσης 5 Τούρκικο, ὥστε μετὰ 20 ἄλλους τόσους χρόνους νὰ γένη ὅλο φράγκικο.

*

Γέλωτα ἄσβεστον τοῦ ἐπροξενούσεν ἡ ἐνθύμησις τῆς ἐπιστολῆς φίλου τινός, ὅστις τοῦ ἔγραψεν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, «ἦ νὰ ἐλευθερωθῶμεν, ἦ νὰ χαθῆτε».

*

Ὁ γέρο-Κολοκοτρώνης διηγεῖτο τὸν ἐπόμενον μῦθον· Ἐνας Σουλτάνος μίαν φορὰν ἠθέλησε νὰ περιηγηθῆ τὸ βασιλείον του, νὰ μάθῃ τὰ διάφορα ἦθη τῶν ὑπηκόων του, καὶ νὰ τοὺς διοικῆ ὅπως πρέπει. Οἱ ἀλλοίκοι παρασταίνοντες εἰς αὐτὴν του τὴν ἀπόφασιν παρασταίνοντες ὅτι εἶναι ἄμαθος εἰς ταῖς κακοπάθειαις καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ ταξιδίου. Ὁ Σουλτάνος ἐπέμενε. Τότε ἕνας γέρος Τούρκος, μὲ μεγάλην ὑπόληψιν, εἶπε τοῦ Σουλτάνου· Εἶναι τρόπος νὰ περιηγηθῆς καὶ νὰ μάθης τὰ ἦθη τῶν ὑπηκόων σου χωρὶς νὰ ταξιδεύσης· κάμε νὰ σοῦ φτιάσουν τσατῆρια ὅπου ὅλα, ἀπὸ τὸ χῶμα ἕως τὰ ξύλα ὅπου ἔχουν νὰ τὰ σκεπάσουν, νὰ ἦναι ἀπὸ τὸν τόπον ὅπου ἐπιθυμοῦμε νὰ μάθης· κοιμᾶσαι ἔπειτα εἰς καθένα ἀπὸ αὐτὰ μίαν νύκτα καὶ εἰς τὸν ὕπνον σου θὰ σοῦ παρουσιασθῇ ὁ τόπος ἀπ' ὅπου εἶναι τὸ τσατῆρι μὲ τοὺς κατοίκους του καὶ μὲ τὰ ἔργα ὅπου συνειθίζουν, καὶ ἔτσι ἠμπορεῖς νὰ μάθης ὅ,τι ἐπιθυμοῦμε, χωρὶς νὰ κακοπάθης ταξιδεύοντας. Ὁ Σουλτάνος ἐκαταπέσιθη εἰς τοὺς λόγους τοῦ γέροντος, καὶ ἔκαμε καὶ τοῦ ἔφτιασαν τσατῆρια ὅπως ὁ γέρος τοῦ εἶχε παραστήσει. Τοῦ ἔφτιασαν τσατῆρια ἀπὸ κερσετὲ τῆς Ρούμελης, ἄλλο ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς, ἄλλο ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἄλλο ἀπὸ τοῦ Μωρέως, καὶ εἰς καθένα ἀπὸ αὐτὰ ἐκοιμήθη μίαν νύκτα. Κοιμώμενος εἰς τὸ τσατῆρι τῆς Ρούμελης εἶδε πολέμους, ἄτια νὰ χλιμιντροῦνε. Ἐκοιμήθη εἰς τὸ τσατῆρι τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐκοιμήθη γλυκὰ ὡσάν νὰ πῆ ἀφιόνι. Ἐκοιμήθη εἰς ἐκεῖνο τῆς Αἰγύπτου καὶ εἶδε τὸ Νεῖλο νὰ χύνη πλημμύρα θησαυροῦ, ἀλλὰ πλούτη τυφλά. Ἐκοιμήθη καὶ εἰς τὸ τσατῆρι τοῦ Μωρέως, καὶ εἶδε